

Załącznik do uchwały Nr/2026
Rady Miejskiej Dębna z dnia2026 r.

***GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028***

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W DĘBNIE	7
3. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO	21
3.1 Cel główny.....	21
3.2 Cele szczegółowe, zadania, wskaźniki	21
4. ANALIZA SWOT	24
5. ODBIORCY PROGRAMU	26
6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	28
7. ZASOBY	28
8. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	30
9. PODSUMOWANIE	30

1. WPROWADZENIE

„Pośród tych wielu dróg rodzina jest drogą pierwszą i z wielu względów najważniejszą. Jest drogą powszechną, pozostając za każdym razem drogą szczególną, jedyną i niepowtarzalną, tak jak niepowtarzalny jest każdy człowiek. Rodzina jest tą drogą, od której nie może on się odłączyć”¹.

Rodzina w ujęciu socjologicznym jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Ta najczęściej przytaczana definicja rodziny stworzona przez Augusta Comte uzmysławia nam, iż to właśnie ta – podstawowa grupa społeczna ma zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw². Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich rozwój osobisty. Rodzina jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy, a co za tym idzie - ukierunkowuje na całe życie. Na formę rodziny wpływają warunki ekologiczne i zasoby środowiska, w jakim żyje dane społeczeństwo, sytuacja demograficzna, typ gospodarki i poziom rozwoju gospodarczego. Istotny wpływ mają także, wsparte tradycją, normy kultury. Normy te jednakże nie są niezmiennie i z czasem ulegają modyfikacjom tak pod wpływem zmian zachodzących w danej zbiorowości, jak i oddziaływań otoczenia zewnętrznego. W przekazach kultury masowej, jak również w potocznej świadomości rodzina jest synonimem harmonii i miłości³. Jednakże w jakikolwiek sposób zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. W przypadku wystąpienia dysfunkcyjności rodziny, Państwo ma obowiązek zapewnić rodzinie - a przede wszystkim dziecku, specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężeniu zaistniałej sytuacji. Działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty, tj. wszystkich jej członków.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wsparcia Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji

¹Jan Paweł II, LIST DO RODZIN GRATISSIMAM SANE, 2 lutego 1994 r.

²Z. Tyszka, Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa, [w:] Pedagogika Społeczna, pod red. T. Pilch, I. Leparczyk, wyd. Żak, Warszawa 1995, s. 137.

³Barbara Szacka, Wprowadzenie do socjologii, Oficyna Naukowa Warszawa 2003, str. 372-373, 387

opiekuńczo- wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych i tym samym umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego.

Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dębno na lata 2026-2028”, należy brać pod uwagę m.in.:

- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego,
- ustawę z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości. W związku z powyższym, Gmina Dębno od wielu lat prowadzi szereg działań ukierunkowanych na wspieranie rodzin.

Obowiązek opracowania gminnego programu wspierania rodziny wynika wprost z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49, 1301).

To właśnie do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by zarówno działania jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, itp.).

Konsekwencją utworzenia przez Gminę Dębno Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 – 2028 jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych, umożliwiających prowadzenie działań osłonowych, mających na celu wzmocnienie rodzin z tzw. grupy ryzyka, zapobieganie ich marginalizacji i izolacji społecznej, a także prowadzenie działań ratowniczych i wspomagających. Świadczenie wsparcia w szerokim zakresie dla rodziny daje możliwość zapewnienia każdemu dziecku prawa do stabilnego, rodzinnego środowiska wychowawczego. W myśl ustawy, konieczne jest inicjowanie działań *dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami*⁴. Program Wspierania Rodziny w Gminie Dębno na lata 2026 – 2028, utworzony został z uwagi na potrzebę ukierunkowania działań instytucji i organizacji z terenu Gminy Dębno na rzecz szeroko pojętej rodziny. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane we współpracy wyspecjalizowanych instytucji i żeby właśnie miały charakter interdyscyplinarny.

Na potrzeby Programu dokonano ujednolicenia semantycznego kluczowych pojęć związanych z Rodziną. W zakresie analizy danych uwzględniono definicje opracowane przez Główny Urząd Statystyczny oraz ustalenia terminologiczne służące do analizy danych udostępnianych cyklicznie przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Rodzina - rodzina (biologiczna) w spisie definiowana jest jako dwie lub większa liczba osób, które są związane jako mąż i żona, wspólnie żyjący partnerzy (kohabitanci) – osoby płci przeciwnej lub jako rodzic i dziecko. Tak więc, rodzina obejmuje parę bez dzieci lub parę z jednym lub większą liczbą dzieci, albo też samotnego rodzica z jednym bądź większą liczbą dzieci.

Małżeństwo - związek między dwiema osobami płci odmienniej pociągający za sobą pewne wzajemne prawa i obowiązki, ustalone w przepisach prawnych i zwyczajach.

⁴Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.), preambuła.

Małżeństwo wyznaniowe - związek zawarty w kościele lub związku wyznaniowym, który wywołuje takie same skutki cywilno - prawne jak małżeństwo cywilne.

Rozwód - rozwiązanie związku małżeńskiego przez odpowiedni sąd w formie określonej prawem.

Związek partnerski - dwie osoby żyjące w tym samym gospodarstwie domowym, które nie zawarły ze sobą związku małżeńskiego, ale wzajemne relacje tych osób są natury małżeńskiej.

Urodzenie małżeńskie - urodzenie, które zgodnie z Kodeksem prawa rodzinnego i opiekuńczego - nastąpiło w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem 300 dni od jego ustania lub unieważnienia, a także przed zawarciem związku małżeńskiego, pod warunkiem zarejestrowania dziecka po lub w momencie rejestracji związku małżeńskiego.

Urodzenie pozamałżeńskie - urodzenie, które nastąpiło oraz zostało zarejestrowane poza okresem trwania małżeństwa z wyłączeniem urodzeń, które nastąpiły przed upływem 300 dni od daty ustania lub unieważnienia małżeństwa. Podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie dokonuje urząd stanu cywilnego zgodnie ze stanem formalno-prawnym.

Rodzina pełna - rodzina, w której obowiązek i prawo do wychowywania dziecka spoczywa na obojgu rodziców.

Rodzina niepełna – rodzina, w której obowiązek i prawo do wychowywania dziecka spoczywa na jednym z rodziców.

Świadczeniobiorca pomocy społecznej - w ustawie o pomocy społecznej brak jest definicji pojęcia „świadczeniobiorca”. W myśl obowiązujących przepisów, może to być osoba fizyczna lub rodzina. Ustawa dokonuje podziału na świadczeniobiorcę będącego osobą w rodzinie i osobę samotnie gospodarującą. Ta ostatnia określona jest jako osoba prowadząca jednoosobowe gospodarstwo.

Identyfikowanie rodzin zagrożonych kryzysem lub przezwyciężających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Identyfikacja rodzin zagrożonych kryzysem opiera się na:

- obserwacji objawów niewydolności opiekuńczo-wychowawczej: ubóstwo, przemoc domowa, uzależnienia, problemy psychiczne oraz brak umiejętności wychowawczych;

- zbieraniu informacji od placówek oświatowych: szkoły, przedszkola, od sąsiadów, zgłoszeń anonimowych;
- analizie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnie, po czym przeprowadzany jest wywiad środowiskowy i wdrożenie wsparcia przez asystenta rodziny.

Kluczowe sygnały i obszary identyfikacji:

- problemy wychowawcze i opiekuńcze: nieobecności dzieci w szkole lub przedszkolu, brak nadzoru, przemoc, zaniedbanie, przejęcie ról przez dzieci np. nad młodszym rodzeństwem, problemy z prowadzeniem domu;
- problemy psychospołeczne: uzależnienia (alkohol, narkotyki), przemoc domowa, choroby psychiczne, ubóstwo, niezaradność życiowa, konflikty rodzinne;
- sygnały z zewnątrz: zgłoszenie od wychowawców i nauczycieli, psychologów szkolnych, sąsiadów, lekarzy, a także anonimowe donosy.

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W DĘBNIE

Gmina Dębno jest jedną z pięciu gmin Powiatu Myśliborskiego w woj. Zachodniopomorskim. Na terenie gminy liczbę mężczyzn, kobiet i dzieci w poszczególnych przedziałach wiekowych przedstawia poniższa tabela.

Statystyka mieszkańców wg. płci i wieku za rok 2025

	0-14	15-64	65 i więcej
Ogółem	2421	12208	3889
Kobiety	1177	6063	2343
Mężczyźni	1244	6145	1546

Źródło: GUS

Podobnie jak wiele gmin w Polsce, Gmina Dębno zmaga się z problemem starzejącego się społeczeństwa, liczba osób w wieku emerytalnym rośnie, co prowadzi do obciążenia systemów społecznych i zdrowotnych.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028**

Liczba mieszkańców w gminie Dębno w latach 2022 – 2024.

Lata	Ludność ogółem	Miasto	Gmina
2022	18 793	12 368	6 425
2023	18 573	12 184	6 389
2024	18 288	12 010	6 278

Źródło: opracowanie własne ewidencji ludności UM Dębno

Gmina boryka się ze spadkiem ludności, zarówno w obszarze miejskim jak i wiejskim. Jest to czynnik o podłożu ekonomicznym, a w związku z tym niekorzystny dla społeczności lokalnej. Dlatego też warto wdrażać programy profilaktyczne adresowane do rodziców, wspierające funkcje rodziny.

Założenia do Programu zostały dostosowane do aktualnie posiadanej wiedzy i danych, o jakie wzbogaciła się statystyka publiczna. Znacząca dla rodziny jest dynamika przedstawiona w poniższej tabeli.

Statystyki publiczne dotyczące rodzin, małżeństw, rozwodów, separacji i urodzeń według ewidencji ludności UM Dębno w latach 2022-2024

Lata	Małżeństwa*	Rozwody*	Separacje*	Urodzenia**
2022	128	51	1	113
2023	103	33	0	111
2024	124	33	0	82

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego* / Urząd Miejski w Dębnie (Ewidencja Ludności) **

Analiza danych wskazuje, że w Gminie Dębno liczba małżeństw utrzymuje się na podobnym poziomie, liczba rozwodów zmalała, niepokojący jest znaczny spadek urodzeń.

Znaczące informacje o stanie rodzin w Gminie uzyskujemy z danych OPS. Pokazują one dynamikę prowadzonych działań osłonowych wobec rodzin.

a) Udzielone świadczenia – Liczba rodzin

FORMY POMOCY	2022		2023		2024	
	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RAZEM	470	1105	450	1393	428	1423
ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	129	151	117	139	115	138
w tym przyznane dla osoby:	X	X	X	X	X	X

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028**

(z wiersza 2)	116	116	107	107	102	102
samotnie gospodarujące						
pozostające w rodzinie	13	35	10	32	13	36
ZASILKI OKRESOWE-OGÓŁEM	219	415	198	351	192	318
W tym przyznane z powodu: (z wiersza 7) bezrobocia	X	X	X	X	X	X
	159	302	159	284	154	247
długotrwałej choroby	56	106	47	83	42	71
niepełnosprawności	12	25	6	11	7	16
Innego niż wymienione w wierszach 10-13	45	89	20	47	21	45
SCHRONIENIE	39	41	70	70	70	70
POSILEK	175	389	144	320	133	294
W tym dla:	X	X	X	X	X	X
dzieci	76	283	59	226	48	199
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	24	24	23	23	28	29
USŁUGI SPECJALISTYCZNE	3	3	3	3	4	5
ZASILKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	11	17	1	1	6	18
SPRAWIENIE POGRZEBU	6	6	1	1	2	2
W tym: osobom bezdomnym	0	0	0	0	0	0
	X	X	X	X	X	X
INNE ZASILKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	309	539	292	496	315	554
W tym:	X	X	X	X	X	X
Zasilki specjalne celowe	49	93	57	105	114	231
PRACA SOCJALNA	842	1578	839	1527	897	1462
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	52	52	54	54	54	54

Systematycznie maleje liczba rodzin, które korzystały ze świadczeń. Jest to pozytywny wskaźnik pokazujący właściwą pracę nad wychodzeniem rodzin z ubóstwa i innych form patologii społecznych.

*GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028*

b) Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2022-2024

❖ Rok 2022

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	W TYM:	
			NA WSI 1)	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	963	472	101	1105
w tym:				
świadczenie pieniężne	963	472	101	1105
świadczenie niepieniężne	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	3	3	3	3
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	963	472	101	1105
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	X	842	195	1578
W tym:	X	333	104	621
Wyłącznie w postaci pracy socjalnej				
Praca socjalna prowadzona o oparciu o :	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH		LICZBA OSÓB OBJĘTYCH KONTRAKTAMI SOCJALNYMI	
KONTRAKT SOCJALNY część A	29		37	
KONTRAKT SOCJALNY część B	1		1	

❖ Rok 2023

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	W TYM:	
			NA WSI 1)	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	937	454	84	1393
w tym:				
świadczenie pieniężne	937	454	84	1393

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028**

świadczenie niepieniężne	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	3	3	3	3
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	937	454	84	1393
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	X	839	173	1527
W tym: Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	0	0	0
Praca socjalna prowadzona o oparciu o :	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH		LICZBA OSÓB OBJĘTYCH KONTRAKTAMI SOCJALNYMI	
KONTRAKT SOCJALNY część A	37		48	
KONTRAKT SOCJALNY część B	5		5	

❖ Rok 2024

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	W TYM:	
			NA WSI 1)	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	954	431	84	1423
w tym:				
świadczenie pieniężne	954	431	84	1423
świadczenie niepieniężne	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	5	5	5	5
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	954	431	84	1423
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	X	897	192	1462
W tym:	X	0	0	0
Wyłącznie w postaci pracy socjalnej				
Praca socjalna prowadzona o	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH		LICZBA OSÓB OBJĘTYCH KONTRAKTAMI SOCJALNYMI	

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028**

oparcie o :	38	46
KONTRAKT SOCJALNY część A		
KONTRAKT SOCJALNY część B	2	2

Powyższe dane pokazują zmniejszenie ilości rodzin korzystających ze świadczeń.

c) Typy rodzin objętych pomocą społeczną

❖ Rok 2022

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	W TYM NA WSI	
0		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	470	100	779
z tego o liczbie osób (z wiersza 1):	2	331	57	331
1				
2	3	55	19	110
3	4	34	9	102
4	5	25	6	100
5	6	16	7	80
6 i więcej	7	9	2	56
w tym (z wiersza 1)	8	119	34	405
Rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9 + 10 + 11+12+13+14+15)				
z tego o liczbie dzieci (z wiersza 8):	9	49	14	109
1				
2	10	34	9	116
3	11	24	7	109
4	12	10	4	57
5	13	2	0	14
6	14	0	0	0
7 i więcej	15	0	0	0
w tym (z wiersza 1):	16	56	16	160
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)				
z tego o liczbie dzieci (z wiersza 16):	17	25	9	50
1				
2	18	18	4	54
3	19	10	1	41
4 i więcej	20	3	2	15
w tym (z wiersza 1):	21	53	10	76
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)				
z tego o liczbie osób (z wiersza 21):	22	41	6	41
1				
2	23	5	0	10

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028**

3	24	4	2	12
4 i więcej	25	3	2	13

❖ Rok 2023

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN OGÓŁEM	W TYM NA WSI	LICZBA OSÓB W RODZINACH
0		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	454	84	752
z tego o liczbie osób (z wiersza 1): 1	2	324	50	324
2	3	50	14	100
3	4	29	9	87
4	5	27	6	108
5	6	13	3	65
6 i więcej	7	11	2	68
w tym (z wiersza 1): Rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9 + 10 + 11+12+13+14+15)	8	104	26	568
z tego o liczbie dzieci (z wiersza 8): 1	9	38	11	284
2	10	34	8	119
3	11	20	5	92
4	12	9	2	53
5	13	3	0	20
6	14	0	0	0
7 i więcej	15	0	0	0
w tym (z wiersza 1): RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)	16	47	10	180
z tego o liczbie dzieci (z wiersza 16): 1	17	21	5	90
2	18	18	4	55
3	19	6	1	24
4 i więcej	20	2	0	11
w tym (z wiersza 1): RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)	21	71	8	100
z tego o liczbie osób (z wiersza 21): 1	22	53	4	53
2	23	12	2	24
3	24	2	1	6
4 i więcej	25	4	1	17

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028

❖ **Rok 2024**

WYSZCZEGÓLNIENIE		LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
		OGÓŁEM	W TYM NA WSI	
0		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	431	84	716
z tego o liczbie osób (z wiersza 1): 1	2	309	49	309
2	3	51	21	102
3	4	20	5	60
4	5	23	4	92
5	6	18	3	90
6 i więcej	7	10	2	63
w tym (z wiersza 1): Rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9 + 10 + 11+12+13+14+15)	8	104	26	366
z tego o liczbie dzieci (z wiersza 8): 1	9	39	13	85
2	10	30	7	100
3	11	22	4	103
4	12	8	2	45
5	13	5	0	33
6	14	0	0	0
7 i więcej	15	0	0	0
w tym (z wiersza 1): RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)	16	47	12	138
z tego o liczbie dzieci (z wiersza 16): 1	17	25	9	50
2	18	11	3	34
3	19	5	0	20
4 i więcej	20	6	0	34
w tym (z wiersza 1): RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)	21	63	11	87
z tego o liczbie osób (z wiersza 21): 1	22	47	6	47
2	23	12	4	24
3	24	1	0	3
4 i więcej	25	3	1	13

Połowa rodzin objętych pomocą to rodziny z dziećmi. Liczba tych rodzin oraz rodzin niepełnych, korzystających z pomocy maleje. Jest to kolejny czynnik pokazujący proces poprawy sytuacji rodzin w Gminie.

Generalizując problem rodzin na terenie Gminy, nadal występuje u nich bezradność życiowa. Bezradność jako nieumiejętność radzenia sobie z codziennymi problemami może być konsekwencją takich problemów jak: niepełnosprawność, alkoholizm/narkomania,

bezrobocie, itd. Należy jednak zauważyć, że bezradność może stanowić również przyczynę wymienionych powyżej dysfunkcji. Niejednokrotnie problemy te przenikają się, współlistnieją, dlatego też niezwykle trudno jest wskazać problem pierwotny. Złe warunki materialne rodziny, powodujące sytuacje, w których rodzina nie będzie w stanie własnym staraniem zaspakajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Często u jego podłoża leżą inne problemy zaburzające funkcjonowanie rodziny, bądź też stają się one przyczyną jej powstania. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece nad dzieckiem i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Jedną z form instytucjonalnych jest rządowy program „**Karta Dużej Rodziny**”. W poniższej tabeli przedstawiamy ilość wydanych kart w poszczególnych latach 2022-2024:

LATA	2022	2023	2024
IŁOŚĆ WYDANYCH KART DUŻEJ RODZINY	Wnioski tradycyjne 418 kart Wnioski elektroniczne 425 kart	Wnioski tradycyjne 403 karty Wnioski elektroniczne 404 karty	Wnioski tradycyjne 151 kart Wnioski elektroniczne 154 karty
LICZBA RODZIN NARASTAJĄCO	977	1168	1217

Karta Dużej Rodziny (KDR) to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3 plus zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. To zniżki np. na przejazdy kolejowe, niższe opłaty paszportowe, możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, księgarni czy w końcu zniżki na zakup ubrań, obuwia, kosmetyków, książek czy paliwa.

Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci

Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwana „Programem Rodzina 500 plus”, wprowadziła świadczenie, którego celem jest wsparcie finansowe rodziców w zaspokajaniu potrzeb życiowych w wychowywaniu dzieci. Świadczenie skierowane jest do rodzin wychowujących dzieci do 18 roku życia. Ustawa o

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028**

pomocy państwa w wychowywaniu dzieci weszła w życie 1 kwietnia 2016 r. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dzieci, w tym z opieką nad nimi i zaspokajaniem ich potrzeb życiowych. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, świadczenie przysługuje obecnie w wysokości 800,00 zł miesięcznie na dziecko. Od 2022 roku realizację ustawy przekazano do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

PIECZA ZASTĘPCZA

LATA	ZAWODOWA RODZINA ZASTĘPCZA	NIEZAWODOWA RODZINA ZASTĘPCZA	SPOKREWNIONA RODZINA ZASTĘPCZA	RODZINNY DOM DZIECKA	PLACÓWKI OPIEKUNICZO- WYCHOWAWCZA	ŚRODKI FINANSOWE ZAANGAŻOWANE NA OPLACENIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ
2022	1	13	36	15	10	505.706,-ZŁ
2023	1	14	37	20	18	636.156,-ZŁ
2024	1	13	34	18	19	900.555,-ZŁ

Powyższa tabela przedstawia poszczególne formy pieczy zastępczej dzieci z terenu Gminy Dębno, dla porównania dane za lata 2022- 2024, zauważamy, że wydatki na opłacenie pobytu dzieci w pieczy zastępczej są znaczące i wzrastają z roku na rok. Wynika to z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, o których mowa w ust.1 pkt 1, w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poza procentowym wzrostem wydatków związanych z kolejnymi latami pobytu dziecka w pieczy wzrastają także świadczenia na utrzymanie dzieci, w tym wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Asystenta rodziny

Gmina ma obowiązek udzielania pomocy rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie otrzyma informację o rodzinie, w której występują problemy z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci, zleca przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej po otrzymaniu wywiadu, który potwierdza występowanie problemów w rodzinie, przyznaje pomoc w formie asystenta rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy podejmowanie działań naprawczych w rodzinach w ramach obowiązków służbowych, a w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, wskazywanie, jak sprawnie można wykonywać obowiązki domowe, doradzanie w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi – trening ekonomiczny;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych, motywowanie do uczestnictwa w różnego rodzaju terapiach: rodzinnej, psychologicznej, uzależnień;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi, współpraca z nauczycielami, wychowawcami i pedagogami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi, wskazywanie sposobów wspólnego spędzania czasu z rodziną, aktywowanie do częstych kontaktów rodziców z wychowawcami;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- pomoc w terminowym realizowaniu spraw urzędowych przy wykorzystaniu uprawnień asystenta rodziny;
- wspomaganie rodziny w zabezpieczeniu odpowiedniej specjalistycznej opieki medycznej, towarzyszenie podczas wizyt lekarskich, motywowanie do systematycznego leczenia;
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie;
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, pracownikiem socjalnym prowadzącym procedurę „Niebieskiej Karty”;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, m.in. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Dębnie, Komisarzatem Policji w Dębnie, Strażą Miejską w Dębnie, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Sądem Rodzinnym – Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich;
- monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem realizowane jest głównie przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych w formie wywiadów w środowisku, sporządzaniu notatek z tych wizyt, zawieraniu kontraktów socjalnych. Wizyty odbywają się czasami wspólnie z przedstawicielami placówek oświatowych (pedagog, wychowawca), z pielęgniarkami i położnymi środowiskowymi, z dzielnicowymi i kuratorami. Pracownicy socjalni utrzymują stały kontakt z wszystkimi instytucjami, które są zaangażowane w pomoc tym rodzinom. W niektórych przypadkach zwołuje się posiedzenie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, które ma na celu przeanalizowanie sytuacji rodzinnej pod kątem zaistniałych problemów i deficytów danej rodziny, przy czym kluczową ideą jaką kierują się członkowie Zespołu jest dobro dziecka.

Monitoring nie jest jednorazową oceną ale ciągłym procesem, który ma na celu realne wsparcie rodziny w przezwyciężaniu trudności. Monitoring po zakończeniu pracy z rodziną przez asystenta rodziny trwa zazwyczaj od 3 do 6 miesięcy. Jego celem jest weryfikacja trwałości wprowadzonych zmian, funkcjonowania rodziny oraz przeciwdziałanie powrotowi

do trudnej sytuacji. Obejmuje on wizyty w miejscu zamieszkania (minimum raz w miesiącu) oraz sporządzenie notatki służbowej lub oceny końcowej.

Poniższa tabela przedstawia pracę asystentów rodziny z rodzinami, które wyraziły chęć współpracy z asystentem lub asystentura stanowiła zalecenie Sądu, w związku z nieprawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zauważalny jest wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.

LATA	IŁOŚĆ RODZIN	IŁOŚĆ OSÓB W RODZINACH	IŁOŚĆ DZIECI W RODZINACH
2022	21	73	46
2023	18	64	45
2024	11	49	31

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” obejmuje kompleksowe wsparcie dla kobiet w ciąży i rodzin, w tym: zapewnienie diagnostyki prenatalnej i wysokospecjalistycznej opieki medycznej, świadczenia zdrowotne i rehabilitacyjne dla matki i dziecka oraz asystenta rodziny. Asystent oferuje poradnictwo psychologiczne, prawne, w zakresie pielęgnacji, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, organizację życia rodzinnego a także wsparcie w uzyskaniu świadczeń, takich jak jednorazowe świadczenie 4000,00 zł na dziecko z ciężką diagnozą. Zadania dotyczą także pracy socjalnej prowadzonej przez pracownika socjalnego, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej i rehabilitacji. Celem nadrzędnym Ustawy „Za życiem” jest wzmocnienie rodziny poprzez zapewnienie kompleksowej pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie umieścił na stronie BIP w zakładce > *Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”* oraz na stronie BIP Urzędu Miejskiego w Dębnie w zakładce > *Informator za życiem*, na stronie internetowej Urzędu Miejskiego

w Dębnie w aktualnościach oraz na portalu społecznościowym Facebook, **INFORMATOR DOT. USTAWY O WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”**.

Informator został umieszczony w Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębnie na tablicy ogłoszeń.

W Gminie Dębno były rodziny, które skorzystały z jednorazowego świadczenia na urodzenie dziecka z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” :

- w 2022 roku – 1 rodzina
- w 2023 roku – 1 rodzina
- w 2024 roku – żadna rodzina nie wnioskowała o świadczenie.

W każdym przypadku rodziny są informowane o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny ale nie skorzystały z tej formy pomocy.

Rodziny wspierające

Rodziny wspierające to osoby/rodziny z otoczenia dziecka (sąsiedzi, krewni, znajomi), które dobrowolnie i nieodpłatnie pomagają rodzinom w kryzysie opiekuńczo-wychowawczym. Współpracując z asystentem rodziny, wspierają w opiece nad dziećmi, prowadzeniu domu oraz organizacji czasu wolnego, nie wyręczając jednak w obowiązkach.

Ośrodek Pomocy Społecznej umieścił na stronie BIP **stałe ogłoszenie o naborze** kandydatów na rodziny wspierające, jednak do chwili obecnej nie zgłosiła się żadna rodzina chcąca pełnić funkcję rodziny wspierającej.

Na stronie Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnie została umieszczona Informacja dla wszystkich rodzin, które chcą wspierać i pomagać tym rodzinom, które z różnych względów nie radzą sobie z obowiązkiem opieki i wychowania. Poniżej znajduje się link do ww. ogłoszenia:

<https://bip.ops.debno.pl/artukul/ogloszenie-o-naborze-rodzin-wspierajacych-nabor-staly-1>

3. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO

Zadaniem Burmistrza Dębna jest prowadzenie polityki wspierającej prawidłowy rozwój rodzin na terenie Gminy.

Odbiorcami programu są:

- rodziny przeżywające kryzys, szczególnie mające problemy z wychowywaniem dzieci;
- rodziny wspierające;
- społeczność lokalna, w tym szczególnie rodzice i dzieci uczące się w obszarze profilaktyki;
- przedstawiciele instytucji i służb tworzących system, w tym asystenci rodziny i jednostki wsparcia dziennego.

3.1 Cel główny

Celem głównym Programu jest tworzenie warunków umożliwiających realizowanie na szczeblu lokalnego samorządu polityki na rzecz wzmocnienia rodziny, w szczególności poprzez wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci.

3.2 Cele szczegółowe, zadania, wskaźniki

Cel 1. Promowanie wartości rodziny

Zadania:

- prowadzenie programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży;
- prowadzenie programów profilaktycznych i wychowawczych adresowanych do rodziców;

- prowadzenie treningu kompetencji rodzicielskich lub „szkoły dla rodziców”
- prowadzenie poradnictwa pedagogicznego i innego dla rodziców oraz wspieranie wychowawczej roli szkoły, klubów sportowych, bibliotek i innych;
- wspieranie i prowadzenie inicjatyw oddolnych promujących rodzinę i integrację społeczną, w tym inspirowanie organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie;
- wspieranie działań dotyczących upowszechniania informacji o uprawnieniach dla rodziny i jej członków oraz o instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę.

Wskaźniki:

- ilość zrealizowanych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i ilość uczestników;
- ilość programów profilaktycznych adresowanych do rodziców i ilość uczestników;
- ilość udzielonych porad rodzicom przez środowisko oświatowe i inne;
- ilość osób biorących udział w warsztatach lub „szkole dla rodziców”;
- ilość przeprowadzonych inicjatyw oddolnych i biorących w nich organizacji pozarządowych;
- ilość wydanych Kart Dużej Rodziny, kampanii społecznych adresowanych do rodziny.

Cel 2. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

Zadania:

- prowadzenie placówek wsparcia dziennego (specjalistyczne i opiekuńcze) oraz innych form zabezpieczenia czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- prowadzenie pracy socjalnej przez pracownika socjalnego w zakresie wzmocnienia opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców;
- prowadzenie pracy przez asystenta rodziny;
- działanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania Przemocy Domowej na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy;

- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji m.in. podjęcie terapii leczenia uzależnień i realizację programów korekcyjno-edukacyjnych przez osoby stosujące przemoc;
- realizacja Programu Wieloletniego ” Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEPŻ na lata 2021-2027 poprzez Bank Żywności im. Jacka Kuronia w Szczecinie za pośrednictwem Koła Dębnowskiego Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta.

Wskaźniki:

- ilość funkcjonujących placówek wsparcia dziennego i innych form zabezpieczenia czasu wolnego dzieci i młodzieży wraz z ilością osób korzystających z tych form, m.in. pólkolonie letnie i zimowe w placówkach oświatowych i kulturalnych (DOK) oraz świetlice socjoterapeutycznej;
- ilość kontraktów socjalnych i innych świadczeń przyznanych przez pracowników socjalnych;
- ilość zatrudnionych asystentów rodziny i liczba rodzin objętych asystenturą;
- liczba procedur „NK”, w których są dzieci;
- liczba osób, które ukończyły terapie i programy;
- liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem;
- liczba rodzin z dziećmi korzystających z FEPŻ na lata 2021-2027.

Cel 3. Wdrażanie nowoczesnych metod pracy z rodziną i dzieckiem

Zadania:

- podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną, przygotowujących do kompleksowego wspierania rodzin w środowiskach lokalnych;
- wypracowanie i wdrożenie standardów pracy z rodzinami wieloprotblemowymi; opracowanie „dobrych praktyk”.

Wskaźniki:

- ilość szkoleń i superwizji dla asystentów rodziny i pracowników socjalnych z zakresu wiedzy o rodzinie;
- ilość procedur stosowanych w pracy socjalnej i asystenturze.

4. ANALIZA SWOT

Aby zaplanować skuteczne cele i działania na rzecz dziecka i rodziny i przeciwdziałania przemocy domowej, do dopełnienia obrazu diagnostycznego Gminy Dębno w tym zakresie, posłużono się analizą SWOT. Przeanalizowano obecny potencjał gminy (mocne i słabe strony) oraz wskazano na zewnętrzne warunki i procesy, które wpływają lub w najbliższym czasie będą wpływać na funkcjonowanie rodzin Gminy Dębno w analizowanym obszarze (szanse i zagrożenia).

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dostęp dzieci i młodzieży do placówek wsparcia dziennego, świetlic wiejskich, – możliwość bieżącego dokonywania diagnozy potrzeb, – funkcjonowanie organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze pomocy dziecku i rodzinie, – wykwalifikowana kadra instytucji, – zatrudnienie asystenta rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy, – działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej oraz Miejsko-Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przemocy Domowej,	– wysoki wskaźnik ubóstwa rodzin przy rosnących kosztach utrzymania, – stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne, – brak dostatecznej infrastruktury społecznej m.in. mieszkań wspomaganych, – ograniczona ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, – brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela, – rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorząd przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań, – mentalność społeczeństwa – stereotypy blokujące korzystanie z usług

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DĘBNO
NA LATA 2026-2028**

– profesjonalne i aktywne instytucje znające lokalne środowisko: OPS, placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna, DOK, – współpraca między instytucjami, – dostęp do specjalistów w placówkach oświatowych, – wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczej rodzin poprzez edukację rodziców, – wolne miejsca w żłobku i przedszkolach, – obowiązujące strategie, programy, akty prawne dotyczące rodziny.	- specjalistów, – mała ilość ofert pracy dla młodych matek, – trudny powrót na rynek pracy młodych matek po urodzeniu dziecka.
SZANSE	ZAGROŻENIA
– wzrost liczby dzieci powracających do rodzin, – tworzenie spójnego systemu wspierania rodziny, – zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, – pozytywne wzorce jako przykład do naśladowania, – polityka państwa przyjazna rodzinom, – pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach projektów EFS, – zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.	– wielopropblemowość rodzin, – niechęć do współpracy (często brak zgody na asystenta rodziny), – osłabienie wartości rodzinnych, zachwianie relacji rodzic – dziecko, – konsumpcyjny styl życia bez wartości, – zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, – długie procedury, biurokracja w sądach i urzędach, – starzenie się społeczeństwa, – uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”

5. ODBIORCY PROGRAMU

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą, wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój emocjonalny i intelektualny.

Adresatami Programu są przede wszystkim dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Są to między innymi:

- ***Rodziny niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo:*** grupę tą tworzą rodzice, którzy nie w pełni radzą sobie z wychowywaniem dzieci. Ponoszą na tym polu porażki, nie potrafią zrozumieć potrzeb dziecka, tkwią w błędnym przekonaniu dotyczącym opieki nad nim. W takiej rodzinie, nieprawidłowo spełnianie funkcje rodzicielskie przynoszą szkody wszystkim jej członkom, a w szczególności dzieciom. Rodzina nie spełnia swoich podstawowych, naturalnych funkcji, co w konsekwencji doprowadza do jej niewydolności. Częstym zjawiskiem jest także wczesne macierzyństwo, które zmusza małoletnie matki z niską dojrzałością społeczną i biologiczną młodego organizmu do podejmowania nowych wyzwań, które niejednokrotnie przekraczają ich możliwości emocjonalne i intelektualne⁵. Dysfunkcyjność rodziny może być następstwem sytuacji, które niszczą i zakłócają jej prawidłowe funkcjonowanie prowadząc często do zjawiska patologii.
- ***Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem:*** grupę tą tworzą rodziny borykające się z problemem braku dostatecznych środków finansowych na zaspokojenie potrzeb rodziny. Ubóstwo dotyka wielu ludzi, dlatego też jest zjawiskiem społecznym, które bardzo często bezpośrednio łączy się z bezrobociem. W Gminie Dębno problem bezrobocia dotyka znaczną część osób korzystających ze

⁵B. Frankowicz-Gasiul, A. Michalik, A. Czerwińska, M. Zydorek, J. Olszewska, J. Olszewski, Cięża młodocianych- problem społeczny i medyczny, Studia Medyczne 2008

wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej. Poza bezrobociem, ubóstwo często wiąże się z młodym wiekiem rodziców, wielodzietnością, a także niskim poziomem wykształcenia. Obserwuje się również uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia” bezradności życiowej.

- ***Rodziny dotknięte przemocą:*** jak wynika z analizy dostępnych danych przemoc jest zjawiskiem permanentnym, które ciągle wzrasta. Do tego zjawiska dochodzi zarówno w rodzinach dobrze sytuowanych jak również w środowiskach dotkniętych problemem ubóstwa. Analizując różne publikacje i statystyki należy zaznaczyć, że zjawisko przemocy często łączy się z problemem nadużywania alkoholu i narkotyków. Występowanie przemocy w rodzinie może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji rodziny. Przemoc domowa ma różne formy i dotyczy zarówno kobiet, mężczyzn jak i dzieci. Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bowiem bezpośrednimi ofiarami lub świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych, przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.
- ***Dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym:*** Niedostosowanie społeczne jest zjawiskiem negatywnym, charakteryzuje się wadliwym stosunkiem do innych ludzi wpływającym z różnych zaburzeń emocjonalnych oraz defektów w tym zakresie ⁶. Niedostosowanymi społecznie są te dzieci i młodzież, u których zaburzenia w zachowaniu są tak głębokie i silne, że utrudniają, a nawet uniemożliwiają im normalne współżycie z innymi ludźmi. Wraz ze wzrostem cywilizacji zmieniają się funkcje wychowawcze i opiekuńcze rodziny. Proces ukierunkowania rozwoju dziecka jest procesem niezmiernie trudnym, gdyż narażony jest na szereg zagrożeń. Każdy człowiek żyje w pewnym społecznym otoczeniu, do którego musi się dostosować. Jest to możliwe wyłącznie wtedy, gdy jednostka zaakceptuje wzory, wartości i normy w nim obowiązujące. Przyswojenie i uznanie tych zasad jest podstawą prawidłowej relacji między jednostką, a jej społecznym otoczeniem. Większość z nas układa swoje stosunki z otoczeniem pozytywnie ale są również osoby, które pod wpływem różnych czynników i sytuacji mają duże trudności w dostosowaniu się do grupy społecznej. To

⁶K. Pospiszyl, E. Żabczyńska, Psychologia dziecka niedostosowanego społecznie, PWN Warszawa 1985

właśnie ich postawa niesie negatywne następstwa dla społeczeństwa. Przyczyną niedostosowania społecznego mogą być zarówno czynniki, na które nie mamy większego wpływu tj. biologiczne, a także te którym można zapobiec lub je minimalizować tj. środowiskowe (wadliwa struktura rodziny, zaniedbania i błędy środowiska wychowującego). Wśród środowisk mających największy wpływ na niedostosowanie społeczne wymienia się rodzinę, która jako grupa pierwotna oddziałuje na jednostkę.

6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie zadań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Dębno na lata 2026-2028 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Dębno, z budżetu Państwa, środków pozyskiwanych z innych źródeł, jak również ze środków własnych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

7. ZASOBY

Realizacja Programu możliwa jest dzięki wykorzystaniu szeroko rozumianej oferty instytucjonalnej Gminy Dębno. W Gminie Dębno funkcjonują instytucje pomocowe o różnym charakterze, których zadaniem jest udostępnianie mieszkańcom swojej oferty edukacyjnej, socjalnej, kulturalnej. Miasto jest również znaczącym dysponentem infrastruktury mieszkaniowej – szczególnie istotnej z punktu widzenia zaspokajania potrzeb rodziny. Gmina dysponuje znaczącym potencjałem placówek oświatowych, kulturalnych i opieki zdrowotnej, które mogą przyczynić się do realizacji zadań podejmowanych w ramach Programu.

Zasady współpracy pomiędzy osobami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie (OPS),

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myśliborzu (PCPR),
- Powiatowy Urząd Pracy (PUP),
- Sąd Rejonowy w Myśliborzu – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- Komisariat Policji w Dębnie(KP),
- Placówki oświatowe,
- Biblioteka Publiczna w Dębnie,
- Kościół i związki wyznaniowe,
- Dębnowski Ośrodek Kultury,
- Ognisko Wychowawcze „Nasz Dom”,
- Świetlica Socjoterapeutyczna przy Parafii pw. św. Ap. Piotra i Pawła w Dębnie,
- Organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, organizacje pożytku publicznego i inne, m.in. „In corde”),
- Miejsko-Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Współpraca rozumiana jest jako współdziałanie ze sobą jednostek lub grup ludzi wykonujących swoje cząstkowe zadania, aby osiągnąć jakiś wspólny cel, opiera się na wzajemnym zaufaniu i lojalności oraz na podporządkowaniu się celowi, należycie uświadomionemu sobie przez wszystkie jednostki lub grupy.

Realizacja zintegrowanej polityki prorodzinnej wymaga ścisłej współpracy wielu podmiotów. **Współpraca pomiędzy osobami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny** opiera się na wymianie informacji i doświadczeń, określeniu wspólnych celów, konsekwencji i skuteczności w działaniu, wspólnym zaufaniu i merytorycznym podejściu do podejmowanych działań, koncentracją na rzeczywistych problemach rodzin, udzielaniem szerokiego, interdyscyplinarnego wsparcia rodzinom dotkniętym problemami. Istotne jest, aby cele współpracy zostały należycie uświadomione przez wszystkie podmioty

współpracujące na rzecz wsparcia rodzin. Koordynacja działań wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie, pomoc z wykorzystaniem specjalistów i placówek pomocy, określenie form i kierunków pomocy oraz zakresu interwencji w rodzinie pozwala na sukcesywne wsparcie zewnętrzne rodzin zagrożonych.

8. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ewaluacja. Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Dębno na lata 2026-2028 jest dokumentem otwartym i długofalowym, zatem podlega ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawczych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji oraz planowanie dalszych działań, jak również doskonalenie dotychczas ustalonych, a także podejmowanie bieżących działań korygujących, zaś ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności oraz skuteczności przyjętych założeń i sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie jako jednostka odpowiadająca za realizację Programu będzie przedkładał całościowe sprawozdania roczne Radzie Miejskiej Dębna z realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny do końca marca każdego roku.

9. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Dębno na lata 2026-2028 stawia sobie za cel stworzenie odpowiednich warunków poprawy jakości życia rodzin, szczególnie dzieci. Wsparcie rodzin będzie ukierunkowane na zwiększenie ich aktywności i potencjału wewnętrznego, co pozwoli na skuteczniejsze radzenie sobie z problemami. Istotne jest tworzenie systemu wsparcia, który pomoże rodzinom w przezwyciężaniu trudności oraz podniesie świadomość społeczną na temat przyczyn i skutków dysfunkcji. Aby osiągnąć założone cele, Program przewiduje współpracę różnych instytucji i organizacji, które swoim działaniem wspierają rodziny. Konieczne będzie zminimalizowanie negatywnych skutków

problemów społecznych oraz promowanie pozytywnych zmian w funkcjonowaniu rodzin. Należy skupić się na zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa w rodzinach, a także na budowie systemów, które skutecznie pomogą w przezwyciężaniu trudności. Ważne będzie włączenie dzieci i młodzieży w działania, które umożliwią zdobywanie nowych umiejętności oraz wspieranie ich rozwoju. Jednakże sukces Programu zależy w dużej mierze od zaangażowania samych członków rodzin i ich motywacji do wprowadzenia zmian w swoim życiu.

Opracowanie:

Zespół ds. opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dębno na lata 2026-2028